

ความสุขของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

Happiness in Tourism of the Local in Ban Mon Community,

San Kam Phaeng District, Chiang Mai Province

กฤษณ อร่ามศรี* จันทร์ธิดา สมศักดิ์ ณัฏชา วีรวัฒน์โยธิน และ อำพร กันทา

Kritsana Aramsri*, Janthima Somsak, Nutcha Veerawattanayothin

and Amporn Kanta

สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการบริการ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จ.เชียงใหม่ 50200

Department of Tourism and Hospitality, Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala

University of Technology Lanna Chiang Mai 50200, Thailand

*Corresponding author. E-mail: kim.kreenna@gmail.com

(Received: December 13, 2019; Accepted: May 8, 2020)

Abstract: The research was a mixed method. The purpose of this research was 1) to study the happiness of people in tourism in the community and 2) to propose the development of happiness guidelines for the community. The content analysis found that the happiness of the people in the community of Ban Mon was at the high level. The people in the community are happy, both in their physical and mental well-beings. They are healthy and have proper nutrition. Also, the community is peaceful, they are well-behaved, conforms disciplines in community, and have strong family relationships. Peaceful living conditions bring about career development under sufficient income for their living expenses. Based on the data analysis of happiness of people in Ban Mon community, here are the proposed guidelines of development. The leaders and relevant authorities should provide knowledge about tourism to the community and promote and develop extra careers for the locals to get more income from tourism. They should be more involved with community activities and should play a role in the core management. Good governance allows the community to access and monitor tourism leading to sustainable happiness.

Keywords: Happiness, tourism, Ban Mon Community

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสุขของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยว และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาความสุขของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่า ความสุขของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยวชุมชนบ้านมอญอยู่ในระดับมาก คนในชุมชนมีความสุขทั้งทางกายและทางใจที่ดี มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ได้รับการบริโภคอาหารถูกสุขลักษณะ มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติสุข มีความประพฤติน่าชื่นชม มีระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กันแบบครอบครัวและแบบเครือญาติ อีกทั้งมีการรวมกลุ่มภายในชุมชน ช่วยให้เกิดการพัฒนาอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ที่

เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จากการวิเคราะห์ข้อมูล จึงมีการเสนอแนวทางการพัฒนาคือ ผู้นำและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแก่ชุมชน และพัฒนาการประกอบอาชีพเสริม อีกทั้งควรมีการใกล้ชิดกับชุมชนมากขึ้น และควรมีหลักในการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลนำไปสู่ความสุขที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: ความสุข การท่องเที่ยว ชุมชนบ้านมอญ

คำนำ

มนุษย์ทุกคนที่เกิดมามีเป้าหมายเหมือนกันคือทุกคนต้องการความสุขและไม่ต้องการความทุกข์ ความสุขไม่ว่าชาติใด ภาษาใดก็เหมือนกัน หรือมีความคล้ายคลึงกัน งานวิจัยของ Thurisut and Nakagul (2013) ระบุว่าความสุขจัดเป็นประสบการณ์ และความรู้สึกที่บุคคลสามารถจัดการให้เกิดขึ้นได้ เกิดความพึงพอใจ และไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ส่วน Somrith and Thaiprasert (2014) กล่าวว่ามนุษย์มีประสบการณ์ความสุขได้หลาย ๆ ระดับแตกต่างกันไป ความสุขจึงเป็นเรื่องจิตใจของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นสามารถรับสถานการณ์ ดังนั้นจึงมีวิธีการแสวงหาความสุขด้วยสิ่งต่าง ๆ ที่ตอบสนองความพึงพอใจต่อเป้าหมายหลักของชีวิต รวมถึงประสบการณ์ที่ได้รับ ส่วน Seligman (2011) กล่าวว่า ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนต่างแสวงหาความสำเร็จให้กับชีวิต ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน หรือการแข่งขันต่าง ๆ รวมถึงความพึงพอใจในการใช้ชีวิต การกินดีอยู่ดี คุณภาพของชีวิตภายในสังคม และในปัจจุบันการท่องเที่ยวเป็นอีกหนึ่งกระบวนการในพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนให้เกิดการพัฒนาภายในชุมชน ซึ่งชุมชนในหลายพื้นที่มีการดำเนินการทางการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังเช่น ชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอีกหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีวิถีชีวิตแบบสงบ เรียบง่าย มีความเข้มแข็ง และโดยมุ่ง

ประสงค์ให้ลูกหลานของคนในชุมชนกลับมาทำงานในชุมชน เกิดความรู้สึกสำนึกรักถิ่นเกิด ซึ่งดำเนินการโดยการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นำเสนอขายสินค้าภายในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชน ตลอดจนสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชนบ้านมอญ แต่อย่างไรก็ตามผลของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นนั้นนอกจากการพัฒนาเศรษฐกิจภายในชุมชนที่ดีขึ้น ก็ก่อให้เกิดผลที่กระทบด้านการใช้ชีวิตของคนในชุมชนส่งผลต่อความสุขในชีวิตประจำวันที่ถูกรบกวนจากการมาเยือนของนักท่องเที่ยว อาทิเช่น การจราจรที่ติดขัด วิถีชีวิตภายในชุมชนที่เปลี่ยนไป ปัญหาผลประโยชน์ร่วมกันภายในชุมชน รวมถึงปัญหานโยบายและการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น

ดังนั้น การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถพัฒนาทั้งเศรษฐกิจบนพื้นฐานความสุขของคนในชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาในประเด็น ด้านความสุขของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสุขของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลการศึกษามาเสนอแนวทางการพัฒนาความสุขของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยวบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยนี้รู้รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี (mixed-method research: MMR) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เพื่อศึกษาความสุขของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม 2561 พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 ท่าน และการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้คนในชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 300 หลังคาเรือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์คำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการศึกษาความสุขของประชาชนตามหลักพุทธศาสนา การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกี่ยวกับความสุขของชุมชนบ้านมอญ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการอธิบาย โดยคณะผู้วิจัยได้ปรับใช้เครื่องมือจากทฤษฎีการสร้างและพัฒนาความสุขของ องค์การบริหารการ

พัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) การสัมภาษณ์เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ เพื่อทราบถึงความคิดเห็น แผนงาน และนโยบายต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ รวมจำนวน 6 ท่าน และ 2) การสอบถามจากผู้คนในชุมชน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมจำนวน 300 หลังคาเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์คำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการอธิบาย

ผลการศึกษา

1. ความสุขของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยวบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าผู้คนในชุมชนบ้านมอญให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.45 เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า มากที่สุดคือด้านครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาคือ ด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.48 ถัดลงมาคือ ด้านการมีสุขภาพและด้านการเป็นชุมชนประชาธิปไตย และมีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3.41 สุดท้ายด้านการบริหารจัดการชุมชนที่ดี อยู่ในระดับ

ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.29 และอันดับสุดท้าย คือ ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.1

Table 1. Opinion on happiness

Indicators	Mean*	S.D.*	Level
1. Good Health and well - being States	3.41	0.49	High
2. Strong Economic Status	3.16	0.68	Medium
3. Warm - Hearted	3.96	0.46	High
4. Community Management	3.29	0.65	Medium
5. Good Environment	3.48	0.56	High
6. Democratic Community	3.41	0.67	High
Overall	3.45	0.45	High

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ดังนี้

1) ด้านการมีสุขภาวะ คนในชุมชนบ้านมอญปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีร่างกายแข็งแรง มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีภาวะโภชนาการที่ดี มีพฤติกรรมดำรงชีวิตที่เหมาะสม จึงทำให้มีสุขภาพจิตดี สามารถปรับอารมณ์ความรู้สึกสู่ภาวะสมดุลได้ด้วยตนเอง โดยที่ตนเองและสภาวะแวดล้อมไม่เดือดร้อน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น มีจิตใจที่ศึดยึดมั่นใน คุณธรรม จริยธรรม รู้เท่าทันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของ สังคมไทย สามารถใช้ประสบการณ์ ศักยภาพ และทักษะความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินชีวิตอย่างมีสติสัมปชัญญะ และมีความใฝ่รู้ สามารถคิดเป็น ทำเป็นอย่างมีเหตุมีผล อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข แต่อย่างไรก็ตามชุมชนยังมีองค์ความรู้ด้านสาธารณสุขและหลักประกันสุขภาพ

ซึ่งองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้องค์ความรู้ด้านการใช้ยารักษาโรคและสิทธิการรักษาพยาบาลตามหลักประกันสุขภาพ ซึ่งหลังจากที่ชุมชนได้เริ่มมีการจัดการการท่องเที่ยวภายในชุมชน จึงได้รับสนับสนุนด้านสุขภาวะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ทำให้คุณภาพชีวิตของผู้คนในชุมชนดียิ่งขึ้น

2) ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง เศรษฐกิจในชุมชนมีความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลที่มีสัมมาชีพที่มั่นคง ก่อให้เกิดรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน อยู่ภายใต้เศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ มีการกระจายรายได้และกระจายผลประโยชน์การพัฒนาในกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของรายได้และหลุดพ้นจากปัญหาความยากจน แต่อย่างไรก็ดีการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพ

ในชุมชนยังมีการบริหารจัดการที่ไม่เป็นรูปธรรมทำให้กลุ่มการพัฒนาอาชีพในชุมชนยังไม่เข้มแข็ง

3) ด้านครอบครัวอบอุ่น คนในชุมชนบ้านมอญมีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมายในบรรยากาศที่สงบสุข ด้วยการทำบทบาทหน้าที่ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การทำหน้าที่ของครอบครัวที่จะดูแลความต้องการและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกในครอบครัว โดยสมาชิกจะต้องมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว เคารพกันและกัน และเอื้ออาทรต่อกัน มีรายได้พอเพียงเพื่อที่จะสามารถจัดการให้สมาชิกในครอบครัวดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมั่นคง มีที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยอย่างสุขสบายและ สามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต แต่อย่างไรก็ดีคนในชุมชนยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือนน้อย อีกทั้งการท่องเที่ยวเข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนซึ่งแต่ก่อนจะมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย แต่หลังจากที่ได้มีการท่องเที่ยวเข้ามาการไปมาหาสู่กันแบบญาติพี่น้องก็ลดลง ความเป็นชุมชนเมืองได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

4) ด้านการบริหารชุมชนที่ดี คนในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองและการเรียนรู้ในระดับสูง มีองค์กรในชุมชนกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งมีความสามัคคีเอื้ออาทร อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และชำระไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้อย่างถึถ้วน แต่อย่างไรก็ตามชุมชนยังมีการรวมกลุ่มต่าง ๆ ที่ยังไม่สมบูรณ์ เช่น

กลุ่มพัฒนาอาชีพ และกลุ่มการจัดการการท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นรูปธรรม เป็นต้น อีกทั้งในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนค่อนข้างน้อยคงเหลือแต่กลุ่มผู้สูงอายุที่ยังคงดำรงวิถีชีวิตตามจารีตประเพณีเก่าแก่ของชุมชน

5) ด้านสภาพแวดล้อมที่ดี การเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพ อาศัยอยู่ในสังคมที่ดีมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ และมีระบบนิเวศที่สมดุลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและยั่งยืน

6) ด้านการเป็นชุมชนประชาธิปไตยและมีธรรมาภิบาล การมีความสัมพันธ์ต่อกันบนพื้นฐานของความยุติธรรม ยอมรับ เคารพ และปฏิบัติต่อผู้อื่นโดยคำนึงถึงความเท่าเทียมกัน และร่วมกันบริหารจัดการชุมชนร่วมกับภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดธรรมาภิบาลที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม นำไปสู่สังคมสมานฉันท์ที่มีสันติสุขอย่างยั่งยืน แต่อย่างไรก็ดีการรับผิดชอบต่อและได้รับการตรวจสอบผลประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมในชุมชนยังมีระบบการบริหารจัดการที่ไม่เป็นรูปธรรม ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชัน การนำเงินกองทุนการท่องเที่ยวไปใช้เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวได้

จากผลการศึกษา พบว่าผู้คนในชุมชนมีความสุขเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้าน ยกเว้นด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และด้านการบริหารจัดการชุมชนที่ดี อันเนื่องมาจากผลกระทบจากการท่องเที่ยวทำให้ระบบเศรษฐกิจยังกระจุกตัวอยู่แค่สถานที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งการบริหารจัดการชุมชนที่ยังไม่มีแบบแผนที่เป็นรูปธรรม การรวมกลุ่มต่าง ๆ ของคน

ในชุมชนยังไม่สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชนทำให้ระบบสาธารณสุขภาคภายในชุมชนดีขึ้น ชุมชนได้รับการบริการจากภาครัฐทำให้ผู้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. การเสนอแนวทางการพัฒนาความสุขของคนในชุมชนต่อการท่องเที่ยวบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาความสุข

ของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านมอญ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ คณะผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษานำมาประยุกต์เข้ากับทฤษฎีการสร้างและพัฒนาความสุข โดยวิเคราะห์ผลจากการวิจัยในแต่ละด้านเพื่อนำไปสู่แผนผังการพัฒนาความสุขของการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านมอญ โดยมีรายละเอียดดังนี้

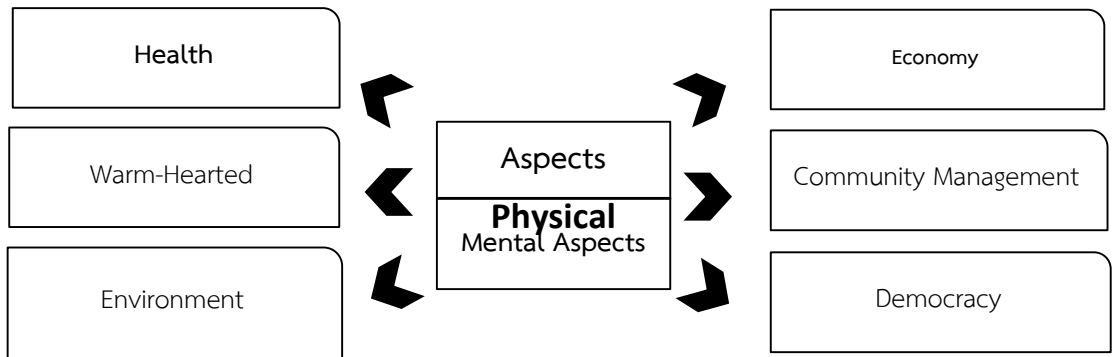

Figure 1. Diagram on Happiness Development

1) ด้านการมีสุขภาพะ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้ในด้านสุขภาพ และมีการพบปะกับชุมชนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เพื่อในชุมชนมีความเข้าใจความรู้และความเข้าใจในด้านสุขภาพของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น และสร้างความเข้าใจถึงหลักประกันด้านสุขภาพที่เหมาะสมและพอเพียงให้กับชุมชน สามารถสมัครเข้าร่วมกองทุนสวัสดิการของชุมชนที่มีอยู่ และสร้างความสามัคคีของชุมชนเข้าถึงหลักประกันสุขภาพของชุมชนได้อย่างถูกต้อง

2) ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแก่ชุมชน ควรมีการส่งเสริมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ ให้กับชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน และควรที่จะมีแผนใน

การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ให้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึงโดยไม่กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

3) ด้านครอบครัวอบอุ่น การทำให้คนในชุมชนบ้านมอญมีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจ ในการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีจุดหมายในบรรยากาศที่สงบสุข ด้วยการทำบทบาทหน้าที่ครอบครัวได้อย่างเหมาะสม และมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้กับต่างครอบครัวตลอดจนนักท่องเที่ยวหรือแขกผู้มาเยือน

4) ด้านการบริหารจัดการชุมชนที่ดี ผู้นำควรใกล้ชิดกับชุมชน มีบทบาทที่ชัดเจนในการทำให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความยั่งยืน แต่ในขณะเดียวกันต้องได้รับความร่วมมือของคนในชุมชนเช่นกัน

5) ด้านสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนรู้คุณค่าและหวงแหนทรัพยากรภายในชุมชน

6) ด้านการเป็นชุมชนประชาธิปไตยและมีธรรมาภิบาล หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรมีหลักในการบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบการทำงานได้ และควรที่จะเข้าไปปรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในแต่ละชุมชน เพื่อทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชน และยังสามารถทราบถึงสิ่งที่ชุมชนต้องการ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่าชุมชนบ้านมอญมีความสุขในด้านการบริหารจัดการชุมชนที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง คนในชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น มีศักยภาพในการพึ่งตนเองและการเรียนรู้ในระดับสูง มีองค์กรในชุมชน กลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งมีความสามัคคี เอื้ออาทร อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และธำรงไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ไว้อย่างถวัลย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Muijeen (2016) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างความสุขด้วยจิตวิทยาเชิงบวก ความสุข เป็นคำที่เป็นนามธรรมซึ่งยากที่จะอธิบายออกมาเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน แต่เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ดังนั้นการที่เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดหลักการ และเทคนิคของการสร้างความสุข ตลอดจนสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันจะทำให้บุคคลสามารถที่จะเข้าถึงคำว่าความสุขอย่างแท้จริง ซึ่ง

หลักการหรือเทคนิคการสร้างความสุขด้วยตนเอง ด้วยจิตวิทยาเชิงบวกโดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นและให้ความสำคัญที่ความคิดของบุคคลการที่บุคคลรู้จักปรับความคิดมีทัศนคติและมุมมองที่ดี เน้นการมองในแง่บวกพัฒนาที่ตัวบุคคลจะทำให้บุคคลเหล่านั้นเข้าถึงความสุขได้

เศรษฐกิจในชุมชนมีความเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคลที่มีสัมมาชีพที่มั่นคง ก่อให้เกิดรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน อยู่ภายใต้เศรษฐกิจที่มีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพและเสถียรภาพ มีการกระจายรายได้และกระจายผลประโยชน์การพัฒนาในกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำของรายได้และหลุดพ้นจากปัญหาความยากจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tumlangka (2013) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ในจังหวัดเชียงราย ความสัมพันธ์เชิงสังคมแบบเครือข่ายทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันมีส่วนสำคัญในการทำให้คนในชุมชนฟันฝ่าปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาได้อย่างดี และงานวิจัยของ Loetyingyot *et al.* (2015) ยังกล่าวอีกว่าชุมชนที่มีความเข้มแข็งจะสังเกตได้จากคนที่คนในชุมชนสามารถดำรงอยู่อย่างมีศักดิ์ศรีไม่รอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก คนในชุมชนมีความปลอดภัยในการดำรงชีวิต มีความรักและหวงแหนชุมชน มีวิสัยทัศน์สามารถคาดการณ์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและมองเห็นแนวทางการแก้ปัญหาเหล่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ Wongsrikaew *et al.* (2017) ที่พบว่าความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน ความมั่นคงปลอดภัยของชุมชน การมีวิสัยทัศน์ของชุมชน และความรักหวงแหนชุมชนเป็นบทสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะความเข้มแข็งของชุมชน อีกทั้งผู้นำยังมีความมุ่งมั่นพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเชื่อมโยงกับสมาชิก มีความตั้งใจ มุ่งมั่น เสียสละที่จะ

ช่วยเหลือชุมชนด้วยการทำงานเพื่อส่วนรวม โดยไม่เห็นถึงค่าตอบแทน มองเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Loetyingyot (2017) ว่าผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะได้รับความเคารพและศรัทธาจากคนในชุมชนสามารถทำหน้าที่ประสานงานให้คนในชุมชนสามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี

Figure 2. Community environment

สรุป

ชุมชนบ้านมอญให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสุขอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าด้านครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 รองลงมาคือด้านการมีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.48 และด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.16 อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ในด้านความสุขทางกายและความสุขทางใจพบว่าคนในชุมชนบ้านมอญมีความสุขทางกายที่ดี มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ มีการดูแลสุขภาพที่ดี ได้รับการบริโภคอาหารถูกสุขลักษณะ คำนึงถึงประโยชน์ต่อร่างกาย อีกทั้งการอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสันติสุขมีความประพฤติที่ดีงาม มีระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน มี

ความสัมพันธ์กันแบบครอบครัวและแบบเครือญาติที่เป็นสิ่งหล่อหลอมปฏิสัมพันธ์กันภายในชุมชน จึงทำให้ความสุขทางใจของผู้คนในชุมชนบ้านมอญ ผู้คนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ซึ่งผู้คนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเองเป็นอย่างมาก มีความพอใจในสถานะภาพทางสังคม ผู้คนในชุมชนมีความเมตตา กรุณา ความขยันหมั่นเพียร อดทน มีสมาธิ ผ่องใส สดชื่น เบิกบาน เป็นสุข ผู้คนในชุมชนแห่งนี้มีอารมณ์แจ่มใส จิตใจเบิกบาน มองโลกในแง่ดี มีจิตใจที่ปลอดโปร่ง ความเป็นมิตร

จากการศึกษาความสุขในการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านมอญควรได้รับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 3.16 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีแนวทางคือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวแก่ชุมชน ควรมีการส่งเสริมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพใหม่ ๆ ให้กับชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน และควรที่จะมีแผนในการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมให้แก่ชุมชนอย่างทั่วถึง โดยไม่กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- Chunsong, S., D. Booton, S. Banchirdrit and B. Sriharan. 2015. The development of social capital to establish a strong community. *VRU Research and Development Journal Humanities and Social Science* 10(3): 273-283. (in Thai)
- Loetyingyot, S. 2017. The potential development of community leader for poverty reduction of the community in the place of civilization Non-Soong Nakhon Ratchasima with the philosophy of sufficiency economy. *Journal of Humanities and Social Sciences* 25(48): 177-202. (in Thai)
- Muijeen, K. 2016. Creating happiness with positive psychology. *Thai Journal of Science and Technology* 24(4): 473-681. (in Thai)
- Seligman, Martin E. P. 2004. "Can Happiness be Taught?" *Daedalus Journal of the American Academy of Arts & Science*, Spring. : 82-83
- Somrite, W. and N. Thaiprasert. 2014. Vocation and happiness: Case study Phayao province. *Chiang Mai University Journal of Economics* 18(1): 65-83. (in Thai)
- Tumlangka, S. 2013. Local wisdom - based model to build up community strength in Chiang Rai province. *Journal of Education Naresuan University* 15(2): 58-66 (in Thai)
- Turesout, T. 2013. Gross community happiness index following the philosophy of sufficiency economy. *Journal of Social Sciences and Humanities* 39(1): 209-220 (in Thai)
- Wongsrikaew, K., J. Ruanggoon and S. Chunprasert. 2017. Development of strong community: A case study of Poonbumpen community, Phasi Charoen district, Bangkok. *Journal of Community Development and Life Quality* 5(1): 46-57. (in Thai)